

Folkhälsopolitiskt program

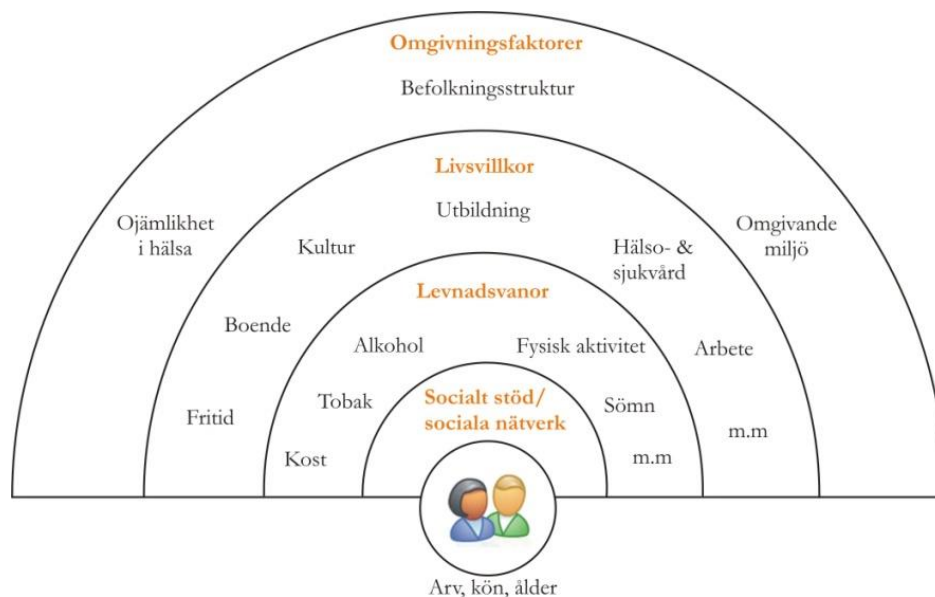

Folkhälsa

Att ha en god hälsa är ett av de viktigaste värdena i livet. Befolkningens välfärd är en betydelsefull resurs och ett grundläggande villkor för en positiv samhällsutveckling. En god folkhälsa kännetecknas av god livskvalitet, hög medellivslängd, låg sjuklighet och jämlikhet i befolkningen.

Hälsa handlar om individens fysiska, psykiska, sociala och upplevda tillstånd. Människors hälsa påverkas av olika bestämningsfaktorer - det vill säga de faktorer i samhällsorganisationen och människors levnadsförhållanden som bidrar till hälsa och ohälsa. En del faktorer är svåra att göra något åt, ex. det biologiska arvet eller allmänna miljöfaktorer. Däremot kan faktorer som sammanhänger med hur samhället är organiserat så som bostadsplanering, trafikmiljö, utbudet av alkohol och tobak, arbetsmiljöer och arbetets organisation, påverkas genom kollektiva beslut. Andra bestämningsfaktorer kan hänföras till människors levnadsvanor; kost, motion, rökning och användning av droger.

Folkhälsa handlar om hela befolkningens hälsa. En god folkhälsa innebär inte bara ett sammantaget gott hälsotillstånd i befolkningen, utan också att hälsan är jämnt fördelad. Att arbeta med folkhälsa innebär i grunden att skapa gynnsamma förutsättningar och miljöer. Det handlar också om att ge möjlighet till egna hälsosamma val. Folkhälsoarbetet sker systematiskt med målinriktade hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser genom att skapa stödjande miljöer eller undanröja risker.

Folkhälsoarbete är ett långsiktigt arbete för att stärka och utveckla livsvillkor som främjar hälsa och förebygger ohälsa. Arbetet grundas på kunskap om befolkningens hälsa och om sambanden mellan samhällets utformning och folkhälsa. Folkhälsoperspektivet måste därför finnas med i alla delar av samhällsplaneringen.

Medan ansvaret för individens hälsa är ett samspel mellan individ och samhälle – är folkhälsan i högre grad ett ansvar för samhällets politiska församlingar och dess myndigheter.

Mål för folkhälsoarbetet

Det nationella folkhälsomålet

I april 2003 antog Sveriges riksdag ett nationellt övergripande mål för folkhälsoarbetet ”att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen”. För att uppnå målet, konkretiseras det i elva målområden:

1. Delaktighet och inflytande
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
3. Barn och ungas uppväxtvillkor
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa
9. Fysisk aktivitet
10. Matvanor och livsmedel
11. Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

Vision Västra Götaland – ”Det goda livet”

I policyn identifieras sex utmaningar som är avgörande i arbetet för en jämlik och jämställd hälsa i Västra Götaland. Utmaningarna är beroende av och förstärker varandra och ansluter till det övergripande nationella folkhälsomålet med tillhörande målområden. De sex utmaningarna är att skapa förutsättningar för:

- Jämlika och jämställda livsvillkor
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Livslångt lärande
- Ökat arbetsdeltagande
- Åldrande med livskvalitet
- Goda levnadsvanor

Avtal mellan Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden och Bengtsfors kommun
Avtalet mellan Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden och Bengtsfors kommun reglerar samverkan och samfinansiering av folkhälsorådet samt gemensamma folkhälsoinsatser. Samverkansavtalet förlängs med fyra år i taget. Nuvarande avtal gäller 2016-2019.

Avtalet anger att:

- Det ska finnas ett tvärsektoriellt folkhälsoråd. Folkhälsorådet ska med utgångspunkt i befolkningens livsvillkor och levnadsvanor identifiera behov, prioritera, leda och samordna utvecklingen av det lokala arbetet. Folkhälsorådet ska också arbeta aktivt för att synkronisera prioriterade insatser med den kommunala planerings- och budgetprocessen. I folkhälsorådet ska förtroendevalda från kommunen och Norra hälso- och sjukvårdsnämnden ingå. De förtroendevalda är beslutande i rådet.
- Ledande tjänstemän från kommun och primärvård ska delta i folkhälsoarbetet. Representanter från andra samhällsaktörer kan med fördel ingå i folkhälsorådets arbete.
- Till folkhälsoarbetet ska en heltids folkhälsostrateg vara anställd med kommunen som huvudman för tjänsten.
- Folkhälsoarbetet ska utgå från gemensamt framtagna behovsbilder och ska bedrivas långsiktigt.

- Parterna ska varje år kunna följa folkhälsoarbetets utveckling genom uppföljning, både skriftligt och i dialog kring det gemensamma folkhälsoarbetet.
- Parterna är överens om att genomföra en drogvaneundersökning för ungdomar i högstadiet och gymnasiet var tredje år.

Statistik över hälsoläget i Bengtsfors kommun

Välfärdsredovisningen för Bengtsfors kommun visar statistik över hälsoutvecklingen i befolkningen. Statistiken grundar sig på de elva folkhälsomålen till vilka ett antal indikatorer är knutna.

Välfärdsredovisningen sammanställs i slutet av varje mandatperiod och ska ligga till grund för lokala politiska beslut som rör befolkningens hälsa.

Prioriterade områden för folkhälsoarbetet i Bengtsfors kommun

Bengtsfors kommuns övergripande folkhälsomål

Alla som bor eller vistas i Bengtsfors kommun ska ha möjlighet att leva ett gott liv med en känsla av delaktighet och inflytande över den egna livssituationen och hälsan.

Delaktighet och inflytande

Delaktighet och inflytande i samhället är en grundläggande samhällig förutsättning för folkhälsan. Särskild vikt bör läggas vid att stärka förmågan och möjligheten till social och kulturell delaktighet för ekonomiskt och socialt utsatta personer samt barns och ungdomars och äldres möjlighet till inflytande och delaktighet och ansvar i samhället.

Alla kommuninvånare ska känna delaktighet och inflytande över sin egen livssituation. Invånarna ska ha möjlighet att leva ett aktivt liv, att uppleva gemenskap med andra och kunna ta del av information och kunskap. Alla kommuninvånare skall också känna sig välkomna.

Ekonomiska och sociala förutsättningar

Ekonomisk och social trygghet är en grundläggande samhällig förutsättning för folkhälsan. Inkomst, samhällsklass och utbildning påverkar hälsan i mycket hög grad.

Det skall finnas likvärdiga förutsättningar att skapa ekonomisk och social trygghet oavsett kön, ålder etnisk bakgrund eller funktionshinder.

Barn och ungas uppväxtvillkor

Trygga och goda uppväxtvillkor är avgörande för barn och ungdomars hälsa och folkhälsan på lång sikt. Den ökande psykiska ohälsan bland barn och ungdomar uppmärksammas särskilt liksom utvecklingen av barns och ungdomars levnadsvanor.

Barn och ungdomar ska ha en bra uppväxtmiljö och kommunen ska tillhandahålla bra kvalitet på förskolor, skolor och fritidsverksamhet.

Möten mellan barn, ungdomar och vuxna ska öka. Det ska finnas ett väl utvecklat föräldrastöd.

Övergripande strategi för folkhälsoarbetet:

Folkhälsoarbetet ska:

- vara **hälsofrämjande**, genom att finna nya metoder och samarbeten, **utveckla** det ordinarie arbetet,

- vara **långsiktig** varvid insatser bör ha som mål att integreras i ordinarie verksamhet, vara **tvärsektoriellt** och stimulera samarbete mellan olika parter med samma intresse eller målgrupp,
- baseras på **vetenskaplig grund** gällande vad som är hälsofrämjande ur ett befolkningsperspektiv.